

হাসা কালিব কোচেই আজিৰ বাজবংশী



*জাজাং কামাল কোচ

বর্তমান আসামত কোচ-বাজবংশী আৰো পশ্চিমবঙ্গত বাজবংশী বুলি জানাজাত মানসিগিলানেৰ অতীত পৰিচয় যে ‘কোচ’ আছিল তাৰে কিছুগিলান প্ৰমাণ পাওয়া যায়। কিন্তু সেই প্ৰমাণগিলান প্ৰত্যক্ষ নাহয়া পৰোক্ষভাৱে থাকা বাদে ঐ তথ্যগিলানেৰ যথাযত আলোচনা বা বিশ্লেষণেৰ প্ৰয়োজন।

১৮৩৭ চনত প্ৰকাশিত মাটিন সাহাবেৰ এখান প্ৰতিবেদন ঘেইখানত কওয়া হৈছে যে.....In the sanskrita language of the tantras, the Koch are called Kuvacha, and by their neighbors the Kacharis they are call Hasa (Martin. Eastern India. Page-538:1837 Vol-V).

মানে সংস্কৃত ভাষাৰ তত্ত্বগিলানত কোচক ‘কুয়াচ’ আৰো স্থানীয় কাচাৰীগিলানে কোচগিলানক ‘হাসা’ বুলি কয়।

সেই একে কাথা বিস্তাৰিত ভাবে ব্ৰাইন হডছন সাহাবেও কয়া গেইচে.....They are call Kuvacha in tantra just named Hasa by the Kacharis or Bodos of Assam, kamal by the Dhimals and Koch by the Mech or Bodos of Mechi (Hodgson B.H., Easy First on Koch Bodo and Dhimal. Page-145:1847)। অৰ্থাৎ তত্ত্বগিলানত কুয়াচ বা কুয়াচ বুলি কয় আৰ আসামেৰ কাছাৰী বা বড়োগিলানে হাসা বুলি কয়। মেচী নদীৰ পাৰেৰ ধিমালগিলানে কয় কমল আৰো মেচ বা বড়ো গিলানে কয় কোচ। উল্লেখ্য যে ঐতিহাসিক কাল থাকি কোচ, মেচ আৰো থাৰু জনজাতিৰ লোকে একে সাথে বসত কৰি আছে। ঐইক্ষেত্ৰত বড়োগিলানে কোচক হাসা বুলি কওয়াত একটা প্ৰশংসন উদয় হয়। ঐটা হৈল যে হয়তো মেচী নদীৰ পাৰেৰ মেচ আৰো আসামেৰ বড়োকাছাৰী একে জাতি নাহয়। কাৰণ মেচী নদীৰ পাৰেৰ মেচগিলানে কোচক কোচ বুলিয়ায় কৈছে, আথচ আসামেৰ বড়ো-কাছাৰী গিলানে কোচক হাসা বুলি কয়। হাসা শব্দৰ অৰ্থ বড়ো ভাষাত ভূমিপুত্ৰ। হাসা শব্দটা আসিছে হা নি ফিসা থাকিয়া। বড়ো ভাষাত ইয়াৰ অৰ্থ ভূমিপুত্ৰ। যেমন দাও নি ফিসা= দাওসা, বড়ো নি ফিসা= বড়োসা তেমনেই হা নি ফিসা= হাসা। মেচী নদীৰ পাৰেৰ মেচগিলান ঐঠাকাৰ পুৰানা অধিবাসী ঐতানে কোচক কোচ বুলিয়ায় কয় কিন্তু আসামেৰ বড়ো-কাছাৰীগিলান কাছাৰ থাকিয়া প্ৰৱ্ৰজন কৰি ঐ অঞ্চলত আসিছে। সেইবাদে ঐ অঞ্চলত আগেৰ থাকি বসত কৰা কোচ গিলানক যেলা নাগাইল (লগ) পাহছিল সেইসময়ত উমায় কোচগিলানক ভূমিপুত্ৰ বা হাসা বুলি সম্বোধন কৰিছিল। বড়ো-কাছাৰী গিলানে যে প্ৰৱ্ৰজন কৰি ঐ অঞ্চলত আসিছে ঐ বিষয়ে ডা° ফ্ৰান্সিচ বুকানন হেমিলটনেৰ মন্তব্য হৈল.....The Kachharis from a tribe, of which a few families are settled in two Eastern divisions of this district, and a great many in the lower hills of Bhotan, an in Assam. Indeed they allege that their prince was sovereign of that country, when it was invited by its present rulers, and he still retains the sovereignty of a considerable extent of hilly country south from Assam, and east from silhet(Cachar R). it is perhaps from his territory that they derive the

name usually given to them, for my informants say that the proper name of the people is Boro. Although long separated from their prince, and scattered through dominions of more powerful sovereign, they allege that they still retain their loyalty and every year contribute to give him to support, its family wherever settled, gives from one to five rs. Which are collected by persons regularly deputed from Kachhar the number of families in this districts may be about 200.

আসামের বড়োগিলান যে অঞ্চলটাত প্রবর্জন কৰি আসিয়া আগেৰ থাকি বসত কৰা কোচগিলানক হাসা বুলি কয় সম্প্রতি ঐঅঞ্চলটাকে নিজেৰ ঐতিহাসিক গৃহভূমি বুলিয়া পৃথক বড়োলেঙ দাবী কৰি আছে। কিন্তু ঐতিহাসিক দলিলে কয় এই অঞ্চলত বড়োগিলান প্রবর্জনকাৰীহৈ। নিখিল বড়ো ছাত্ৰ সম্মা (ABSU) ৰ ‘Why separate State?’ পুষ্টিকাখানত কেন্দ্ৰীয় সৰকাৰক বড়ো কাচাৰী বাজ্যৰ ইতিহাস সম্পর্কে কৰাৰ যায়া কাচাৰী সভ্যতাৰ স্বাক্ষৰ হিসাবে Dr. S.K. Bhuyanৰ উত্থুতি দিয়া লেখিছিল- “According to him The kingdom Cachar or which Tamrodrhwaj Narayan was the ruler in the reign of swargodeo Rudra singha and Govinda Chandra at the time of British occupation is only one of the numerous states brought to existence by political generous of Kachari people. Because the name, after which the district is called at present the time the superficial observer is led to suppose that the habitant of Kacharis is ‘Cachar’ and that is only in ‘Cachar’. That the Kacharis experimented in the arduous task of state building”

বৃটীছ দলিলগিলাৰ মতে আসামেৰ বড়ো-কাচাৰীগিলানে কোচগিলানকহে হাসা বুলি কয়। কিন্তু সম্প্রতি যে বড়ো-কাচাৰী গিলানে বাজবংশী বা কোচবাজবংশী গিলানক ‘হাসা’ বুলি কওয়া পৰিলক্ষিত হয়। ইয়াৰ অৰ্থ পৰিস্কাৰ যে কোচগিলানে পৰবৰ্তী সময়ত বাজবংশী নাম নিছে। বাজবংশীগুলানক যে বৰ্তমান হাসা বুলি কয় এই সম্বন্ধে সাহিত্যিক বঘুনাথ চৌধুৰী বাহেৰ ভাষ্য.....বড়োগিলানে কোচ-বাজবংশীগিলানক হাসা বুলি কয়, মুছলমানক বাঙাল, বাঙালীক বাঙালী, কলিতাক খলতা, ছাওতালত সানঠাল, ভূটিয়াক গঙ্গা আৰো নেপালীক নেফাল বুলি কয়। ঠিক বিয়াৰ গানতো বড়োগিলানে হাসাক কাথা উল্লেখ কৰে.....

দাগাৰবচৈ আয়ে দাগাৰবচৈ

জিংগা দাছি আয়ে জিংগা দাছি।

হাসা হৌবানৈ হৰাঈ

গংগা হৌবানৈ হৰাঈ।

অৰ্থাৎ, নাকান্দিবি আঙ্গ নাকান্দিবি চিন্তা নাকৰিবি তোক আমৰা হাসা (কোচ-বাজবংশী) ৰ লগত বিয়াও দেংনাই আৰো গংগা (ভূটীয়া) ৰ লগতো বিয়া দেংনাই।(আশাৰ বাতি আলোচনী, মাড়েয়া দিলীপ কুঁঝ বায়, প্ৰথম বছৰ তৃতীয় সংখ্যা, মে ১৯৯৯, শক্তি আশ্রম কোকৰাবাৰ পৃষ্ঠা নং ৭-৮)

বাজবংশী গিলানক যে হাসা বুলি কয় এই কাথা সাহিত্যিক পেঞ্চনাৰ প্ৰয়াত যামিনী কুমাৰ বৰুয়া বাহেও কয়া গেইচে। উমাৰ মতে.....কথা হৈল যে আমা একটা প্ৰাচিন জাতি আমা এতেকাৰ থলুয়া মানুস। কোকৰাবাৰ জিলাত আগতে কোচ-বাজবংশী আৰ বড়ো জাতিৰ বাহিৰে অন্য জনগোষ্ঠীৰ মানুস নাছিল বৃটীছ শাসন আৰান্ত হোয়াৰ লগে লগে হে অন্য মানুসেৰ আগমন হয়। যেলা এতে কোচ-বাজবংশী আৰ বড়ো জনগোষ্ঠীৰ বাহিৰে অন্য জনগোষ্ঠী নাছিল

সেলা বড়োগিলানে কোচ-বাজবংশীগিলানক হার্সা বুলি কৈছিল।.....হাসা মানে ভূমিপুত্র হয় আমা এতেকার ভূমিপুত্র
(হাউস আলোচনী, ছষ্ঠ বছর প্রথম সংখ্যা, ২০১৬ পৃষ্ঠাঃ- ১৫) ।

অতীতের কোচ জনগোষ্ঠীয়েই যে আজি বাজবংশী নামে পরিচয় দিয়া আছে ইয়ার বহুতো তথ্য সিদাসিদি
পাওয়া নাযায়। অথচ তথ্যগিলার বিশ্লেষণ কৰিলে সৌত্যটাৰ উদিশ পাওয়া যায়। মেটী নদীৰ পাৰে কোচগিলান
বৰ্তমানে বেছিভাগে বাজবংশী হৈছে। সেইবাদে ঐগিলান জাগাত এলা কোচ মানুস খুজিয়া পাওয়া টান।

<http://www.kochpeoples.com>